

VIII. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2023-yilning yanvar-sentabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 3 616,5 mln. AQSH dollarini tashkil etib, 2022-yil yanvar-sentabrga nisbatan 562,9 mln. AQSH dollariga yoki 13,9 % ga ko'paydi.

Tashqi savdo aylanmasi va balansi

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **3 616,5** - 13,9 %

(2022- y.: 3 175,1)

Saldo

2023- y.: - **1 877,1** (2022 y.: - 1 445,0)

Eksport

2023- y.: **869,7** - 0,5 %

(2022- y.: 865,0)

Tovarlar: 861,1

Xizmatlar: 8,6

Import

2023- y.: **2 746,8** - 18,9 %

(2022- y.: 2 310,1)

Tovarlar: 2 681,4

Xizmatlar: 65,4

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

**Andijon viloyati bilan tashqi savdo aylanmasi eng yuqori
ulushga ega bo'lgan davlatlar**
(2023-yil yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarining tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo‘shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 869,7 mln. AQSH dollariga (0,5 % ga ko‘paydi) va import hajmi 2 746,8 mln. AQSH dollariga (18,9 % ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida – 1 877,1 mln. AQSH dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

Koreya Respublikasi	XXR	Qozog‘iston	Rossiya Federatsiyasi	Qirg‘iz Respublikasi
TSA – 1 030,8	TSA – 944,4	TSA – 403,4	TSA – 234,1	TSA – 179,8
Eksport: 0,2 Import: 1 030,6	Eksport: 51,5 Import: 892,9	Eksport: 396,7 Import: 6,7	Eksport: 165,1 Import: 69,0	Eksport: 150,4 Import: 29,4
 28,5 %	 26,1 %	 11,2 %	 6,5 %	 5,0 %

Braziliya	Meksika	AQSH	Turkiya	Hindiston
TSA – 175,4	TSA – 146,8	TSA – 126,2	TSA – 80,4	TSA – 43,6
Eksport: 0,1 Import: 175,3	Eksport: - Import: 146,8	Eksport: 0,3 Import: 125,9	Eksport: 22,1 Import: 58,3	Eksport: 0,001 Import: 43,6
 4,8 %	 4,1 %	 3,5 %	 2,2 %	 1,2 %

**Andijon viloyatining yirik hamkor davlatlar bilan
tashqi savdo aylanmasi dinamikasi**
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Andijon viloyati jahonning 80 mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Koreya Respublikasida (28,5 %), XXR da (26,1 %), Qozog‘istonda (11,2 %), Rossiya Federatsiyasida (6,5 %), Qirg‘iz Respublikasida (5,0 %), va Braziliyada (4,8 %) qayd etilgan.

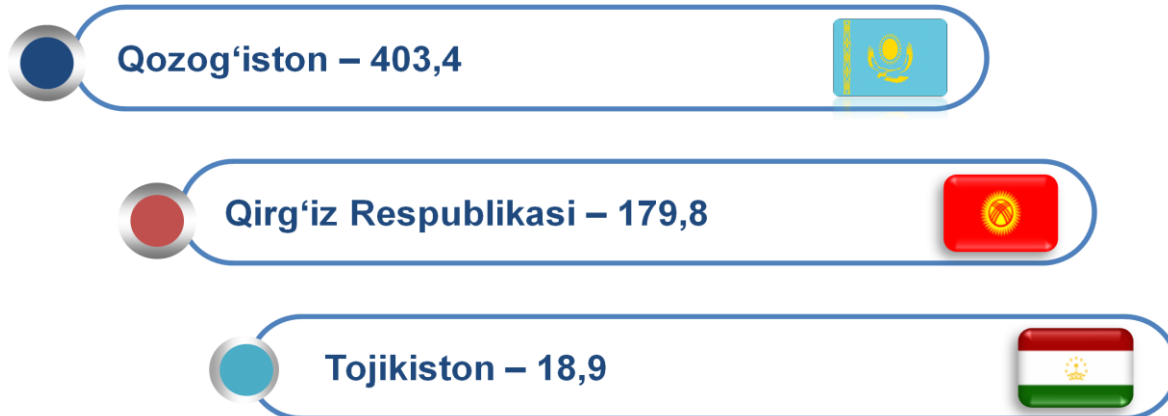

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni iqtisodiy-ijtimoiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalaridagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

Xususan, Qirg‘iz Respublikasi, Qozog‘iston va Tojikiston kabi qo‘shni davlatlar bilan TSAda so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSA Qozog‘iston va Qirg‘iz Respublikasi bilan 1,3 martaga oshdi.

TASHQI SAVDO PROFITSITI BO‘LGAN ASOSIY UCH DAVLAT
(2023-yil yanvar-sentabr mln. AQSH dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan uchta davlatda ijobiy tashqi savdo balansi kuzatilgan. Xususan, Qozog‘iston, Qirg‘iz Respublikasi va Tojikiston davlatlari shular jumlasidandir. Qolgan 17 ta davlatlar bilan manfiy tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

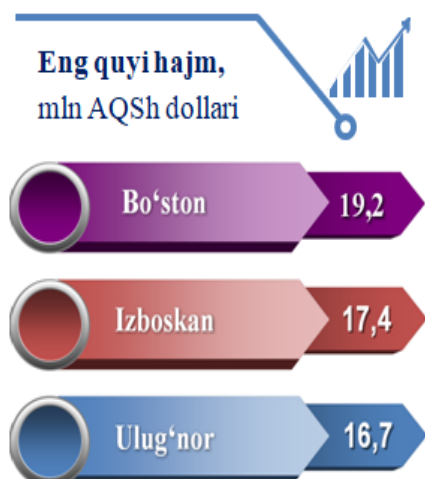
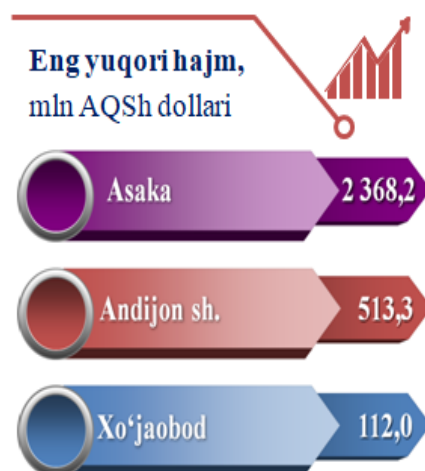
**Andijon viloyatining yirik hamkor davlatlar bilan
tashqi savdo aylanmasi dinamikasi**
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

	Davlatlar	2021-y.	2022-y.	2023-y.
	Koreya Respublikasi	918,0	1 230,4	1 030,8
	<i>Eksport</i>	0,5	0,7	0,2
	<i>Import</i>	917,5	1229,7	1030,6
	XXR	310,6	477,4	944,4
	<i>Eksport</i>	70,4	51,6	51,5
	<i>Import</i>	240,2	425,8	892,9
	Qozog'iston	255,0	326,6	403,4
	<i>Eksport</i>	247,5	320,8	396,7
	<i>Import</i>	7,5	5,8	6,7
	Rossiya Federatsiyasi	170,6	343,5	234,1
	<i>Eksport</i>	55,0	118,7	165,1
	<i>Import</i>	115,6	224,8	69,0
	Qirg'iz Respublikasi	230,6	314,2	179,8
	<i>Eksport</i>	206,2	289,2	150,4
	<i>Import</i>	24,4	25,0	29,4
	Braziliya	9,6	35,7	175,4
	<i>Eksport</i>	0,01	0,3	0,1
	<i>Import</i>	9,6	35,4	175,3
	Meksika	4,1	36,8	146,8
	<i>Eksport</i>	0,0	0,0	0,0
	<i>Import</i>	4,1	36,8	146,8
	AQSh	53,9	60,9	126,2
	<i>Eksport</i>	0,3	0,2	0,3
	<i>Import</i>	53,6	60,7	125,9
	Turkiya	65,4	84,6	80,4
	<i>Eksport</i>	17,9	34,0	22,1
	<i>Import</i>	47,5	50,6	58,3
	Hindiston	12,0	29,9	43,6
	<i>Eksport</i>	0,2	0,7	0,001
	<i>Import</i>	11,8	29,2	43,6

	Davlatlar	2021-y.	2022-y.	2023-y.
	Germaniya	15,7	28,8	34,4
	<i>Ekspport</i>	0,8	0,6	0,3
	<i>Import</i>	14,9	28,2	34,1
	Belarus	3,3	6,1	28,1
	<i>Ekspport</i>	1,3	2,2	23,1
	<i>Import</i>	2,0	3,9	5,0
	Slovakiya	4,9	8,3	21,4
	<i>Ekspport</i>	0,0	0,001	0,0
	<i>Import</i>	4,9	8,3	21,4
	Tojikiston	3,0	5,2	18,9
	<i>Ekspport</i>	1,3	4,1	18,5
	<i>Import</i>	1,7	1,1	0,4
	Ozarbayjon	3,4	11,6	17,7
	<i>Ekspport</i>	2,6	11,2	17,7
	<i>Import</i>	0,8	0,4	0,0
	Italiya	10,7	12,0	13,7
	<i>Ekspport</i>	2,2	3,9	3,8
	<i>Import</i>	8,5	8,1	9,9
	Chexiya	10,9	13,7	12,5
	<i>Ekspport</i>	0,0	0,1	0,0
	<i>Import</i>	10,9	13,6	12,5
	Eron Islom Respublikasi	7,8	7,4	12,1
	<i>Ekspport</i>	0,5	1,0	3,7
	<i>Import</i>	7,3	6,4	8,4
	Polsha	9,0	8,4	11,9
	<i>Ekspport</i>	1,0	0,9	0,5
	<i>Import</i>	8,0	7,5	11,4
	Vetnam	2,4	0,6	9,7
	<i>Ekspport</i>	0,4	0,003	0,02
	<i>Import</i>	2,0	0,6	9,7

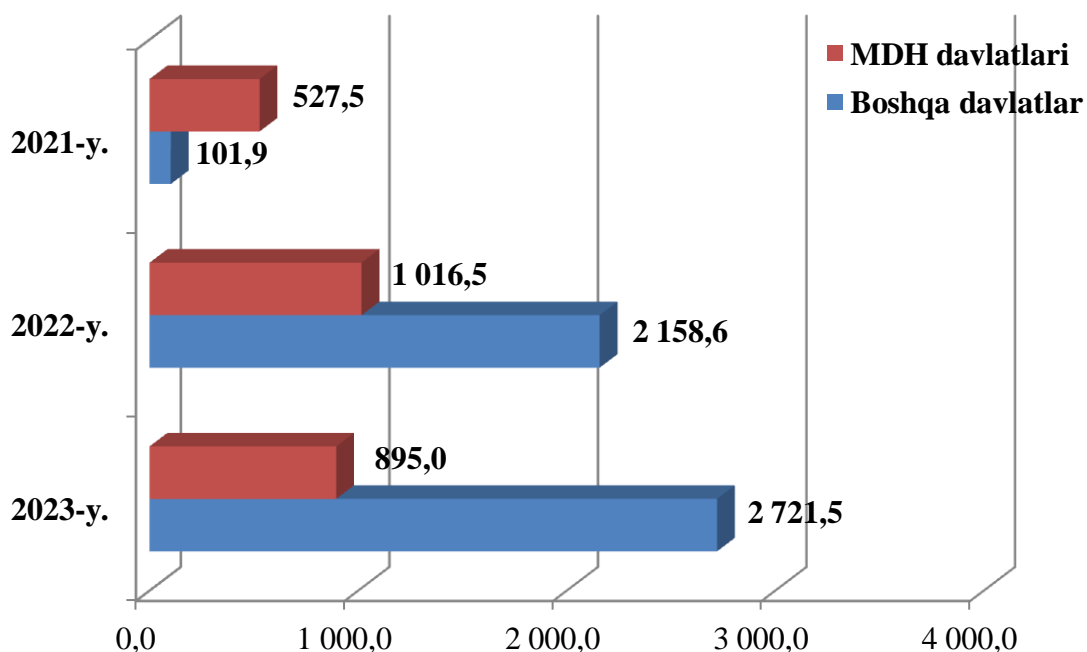
Andijon viloyatining hududlar kesimida tashqi savdo aylanmasi
(2023-yil yanvar-sentabr*)

	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	3 616,5	113,9	100,0
Andijon sh.	513,3	118,4	14,2
Xonobod sh.	75,9	122,3	2,1
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	58,5	3,3 m.	1,6
Andijon	81,7	126,0	2,3
Baliqchi	37,3	97,1	1,0
Bo'ston	19,2	77,4	0,5
Buloqboshi	134,3	5,6 m.	3,7
Jalaquduq	34,8	71,6	1,0
Izboskan	17,4	76,6	0,5
Ulug'nor	16,7	87,3	0,5
Qo'rg'ontepa	38,3	58,5	1,1
Asaka	2 368,2	112,8	65,5
Marhamat	20,5	87,5	0,6
Shahrixon	68,5	89,8	1,9
Paxtaobod	19,2	87,0	0,5
Xo'jaobod	112,0	85,2	3,1

Viloyatda tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani 65,5 % ulush bilan 2 368,2 mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Ulug'nor numani 0,5 % ulush bilan 16,7 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

Andijon viloyatiining tashqi savdo aylanmasida MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlarning hajmlari dinamikasi
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

2023-yil yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 24,7 %ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022-yilning mos davriga nisbatan 12,0 % ga kamayib, soʻngi uch yilda oʻrtacha koʻrsatkichni qayd etdi.

Andijonning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSA 2023-yilning yanvar-sentabr oylarida 2022-yilning mos davriga nisbatan 26,1 % ga kamaydi va jami TSAdagi ulushi 75,3 % ni tashkil etdi.

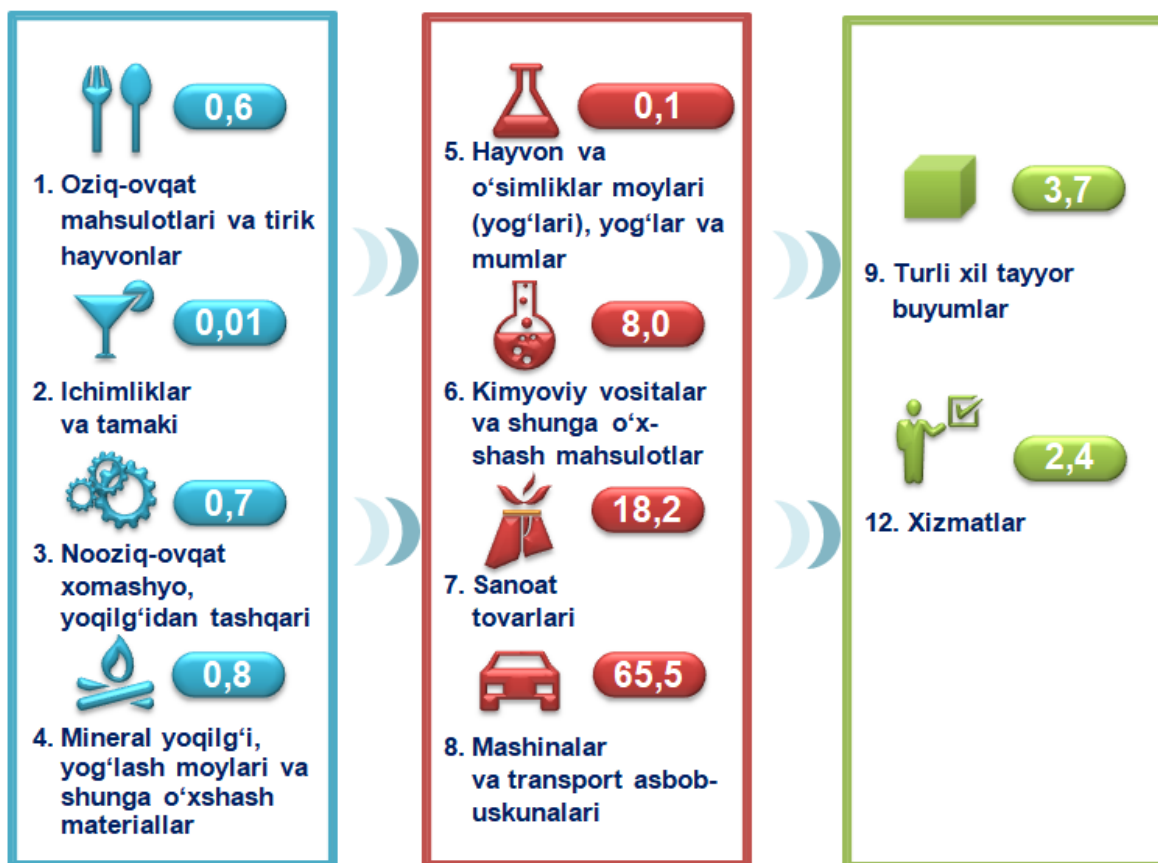
ANDIJON VILOYATI EKSPORTI

(2023-yil yanvar-sentabr)

2023-yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning eksportyorlari soni 389 tani tashkil etib, ular tomonidan 869,7 mln. AQSH dollari qiymatidagi (2022-yilning mos davriga nisbatan 0,5 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST bo'yicha eksport tarkibi

(2023-yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

Andijon viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinlarda – XSST**) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

Andijon viloyati XSST bo'yicha eksport tarkibi

(yanvar-sentabr,)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami eksport	865,0	869,7	137,4	100,5	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	30,5	30,3	108,9	99,0	3,6	3,5
Ichimliklar va tamaki	0,9	5,0	7,3 m.	5,7 m.	0,1	0,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	4,2	3,4	46,3	80,0	0,5	0,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	10,2	0,7	120,8 m.	7,4	1,2	0,1
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	-	99,0	30,7	-	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	16,3	15,8	10,2 m.	96,7	1,9	1,8
Sanoat tovarlari	219,1	189,4	136,5	86,5	25,3	21,8
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	330,7	390,7	129,2	118,1	38,2	44,9
Turli xil tayyor buyumlar	245,0	225,8	144,5	92,2	28,3	25,9
Xizmatlar	8,1	8,6	182,4	106,2	0,9	1,0

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,0 % ni tashkil etib, ular mashinalar va transport asbob uskunolari (44,9 %), turli xil tayyor buyumlar (25,9 %), sanoat tovarlari (21,8), kimyoviy vositalar (1,8 %) va oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (3,5 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST bo'limi bo'yicha ayrim mahsulotlar eksporti tarkibi
(2023-yil yanvar-sentabr)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	29 099,2	99,5
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	651,4	88,6
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	312,0	61,3
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	160,9	7,4 m.
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	4 985,7	5,7 m.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	2 500,8	68,7
Moy olinadigan urug'lar va moy olinadigan mevalar	368,5	175,2
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	320,7	106,3
56 bo'limga kiritilgandan tashqari o'gitlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	111,4	147,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	753,0	7,5
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari, xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan	0,2	31,8
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; mumlar; texnik aralashmalar va preparatlar	-	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	14 133,2	106,3
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	501,2	4,0 m.
Noorganik kimyo moddalari	493,5	144,4
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	226,1	37,0

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2022-yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	173 693,9	95,8
Qog‘oz, karton va qog‘oz massasi, qog‘oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	5 289,0	27,4
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	4 079,0	41,8
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	2 522,7	60,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Avtomobillar (shu jumladan havo transporti vositalari)	256 886,1	126,8
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	117 847,5	103,2
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblar, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo‘lmagan qismlari ham)	7 771,6	94,7
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	6 151,9	118,3
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	208 767,8	94,1
Poyabzal	11 247,0	77,7
Yo‘l anjomlari, sumkalar va shunga o‘xshash konteynerlar	2 181,0	85,3
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 828,5	49,6

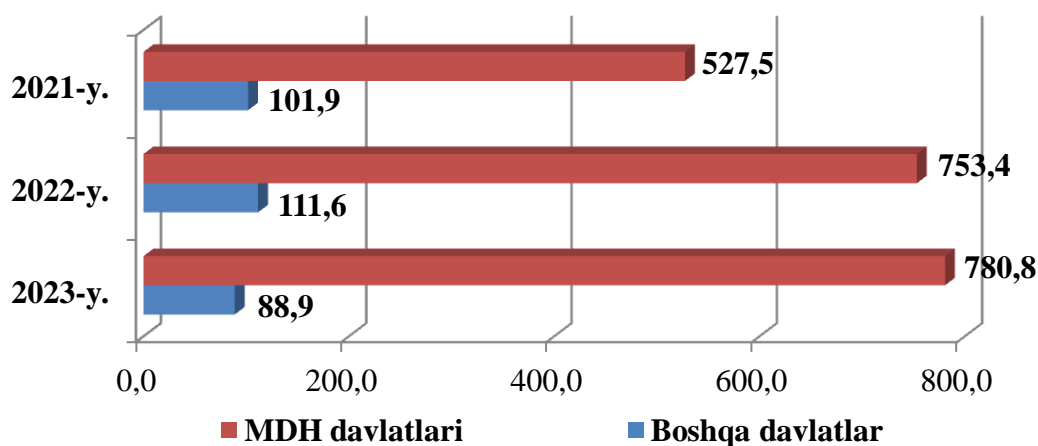
MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar eksporti hajmlari dinamikasi

(yanvar-sentabr mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2023-yilning yanvar-sentabr oylarida MDH mamlakatlariga 780,8 mln. AQSH dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qililib, jami eksportdagi ulushi 89,8 % ni tashkil etdi.

MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar eksporti hajmi, mln. AQSH dollari

(yanvar-sentabr oylari)

Viloyat eksportida asosiy hamkor davlatlarning ulushi

(2023-yil yanvar-sentabr, % da)

2023-yilning yanvar-sentabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Qozog'iston (eksport umumiy hajmining 45,6 %) va Qirg'iz Respublikasi (19,0 %) davlatlari yetakchilik qildi. Mazkur ikki yirik davlatlarning jami eksportdagi ulushi 64,6 % ni tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 28,4 mln. AQSH dollari qiymatidagi 111,6 ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatgich 2022-yilning mos davriga nisbatan 24,4 ming tonnaga ko'paydi.

2023-yil yanvar-sentabr oylarida meva-sabzavot mahsulotlari jami eksportning 3,3 foizini tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti (2023-yil yanvar-sentabr, o'sish sur'atlari qiymat jihatidan)

Uzum (quritilgan uzumni qo'shgan holda) 2,3 mln. AQSH dollari 5,2 ming tonna ↑ 90,3 %	Karam 1,5 mln. AQSH dollari 7,1 ming tonna ↑ 89,4 %	Gilos 0,6 mln. AQSH dollari 1,0 ming tonna ↓ 36,6 %	Pomidor 1,9 mln. AQSH dollari 3,5 ming tonna ↓ 86,8 %
Shaftoli 1,5 mln. AQSH dollari 2,2 ming tonna ↑ 60,4	Bodring 1,4 mln. AQSH dollari 2,2 ming tonna ↑ 2,8 b.	Qovun va tarvuz 6,0 mln. AQSH dollari 38,7 ming tonna ↑ 1,4 b.	Piyoz 2,1 mln. AQSH dollari 12,0 ming tonna ↑ 106,5 %

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg'iz Respublikasi (55,8 %), Rossiya Federatsiyasi (31,8 %), Qozog'iston (7,4 %), Latviya (2,4 %) hamda Turkiya (1,8 %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Meva va sabzavot mahsulotlarinig eksport geografiyasi

(2023-yil yanvar-sentabr)

Davlatlar	Ming tonna	Ming AQSh dollari	Ulushi, % da *
 Qirg'iz Respublikasi	84 934,0	16 229,1	55,8
 Rossiya Federatsiyasi	11 176,9	9 242,3	31,8
 Qozog'iston	14 011,6	2 153,5	7,4
 Latviya	2 095,0	701,2	2,4
 Turkiya	280,0	535,7	1,8
 Belarus	112,5	192,9	0,7
 Germaniya	40,0	21,8	0,1
 Moldova Respublikasi	41,7	15,2	0,1
 Mongoliya	14,7	7,4	0,03

2023-yil yanvar-sentabr oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Qirg'iz Respublikasiga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining 55,8 %), bu ko'rsatkich Rossiya Federatsiyasiga eksport hajmidan 75,6 % ko'p.

To'qimachilik mahsulotlari eksporti

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xomashyosini o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2023-yil yanvar-sentabr oylari yakuni bo'yicha 381,3 mln. AQSH dollarilik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 32,4 % ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan 30,4 % ga kamaydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (54,5 %), paxtadan yigirilgan ip (26,1 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 250 turdagi to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 21 ta davlatiga eksport qilindi.

To'qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

	2022-yil	2023-yil
Jami:	404 577,8	381 321,1
 Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	221 292,7	207 934,9
 Paxtadan yigirilgan ip	106 187,0	99 541,2
 Naqshli mato	38 559,5	44 627,6
 Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	9 746,4	7 947,3
 Gilamlar	7 020,7	6 243,2
 Paxtadan gazlamalar	5 369,8	5 328,9
 Ipak mahsulotlari	7 282,3	5 194,4

Davlatlar kesimida to'qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-sentabr, ming AQSh dollari)

To'qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Rossiya Federatsiyasi (28,0 % – 106,8 mln. AQSh dollari) va Qirg'iz Respublikasi (26,8 % – 102,5 mln. AQSh dollari) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

	2022-yil	2023-yil	O'sish sur'ati, % da
 Rossiya Federatsiyasi	83,6	106,8	127,8
 Qirg'iz Respublikasi	210,1	102,5	48,8
 Belarus	1,6	21,6	13,7 m.
 Qozog'iston	5,2	17,9	3,4 m.
 Tojikiston	3,0	14,9	4,9 m.
 Italiya	3,9	3,8	97,3
 Ukraina	2,9	3,6	122,4
 Boshqalar	94,2	110,2	116,9

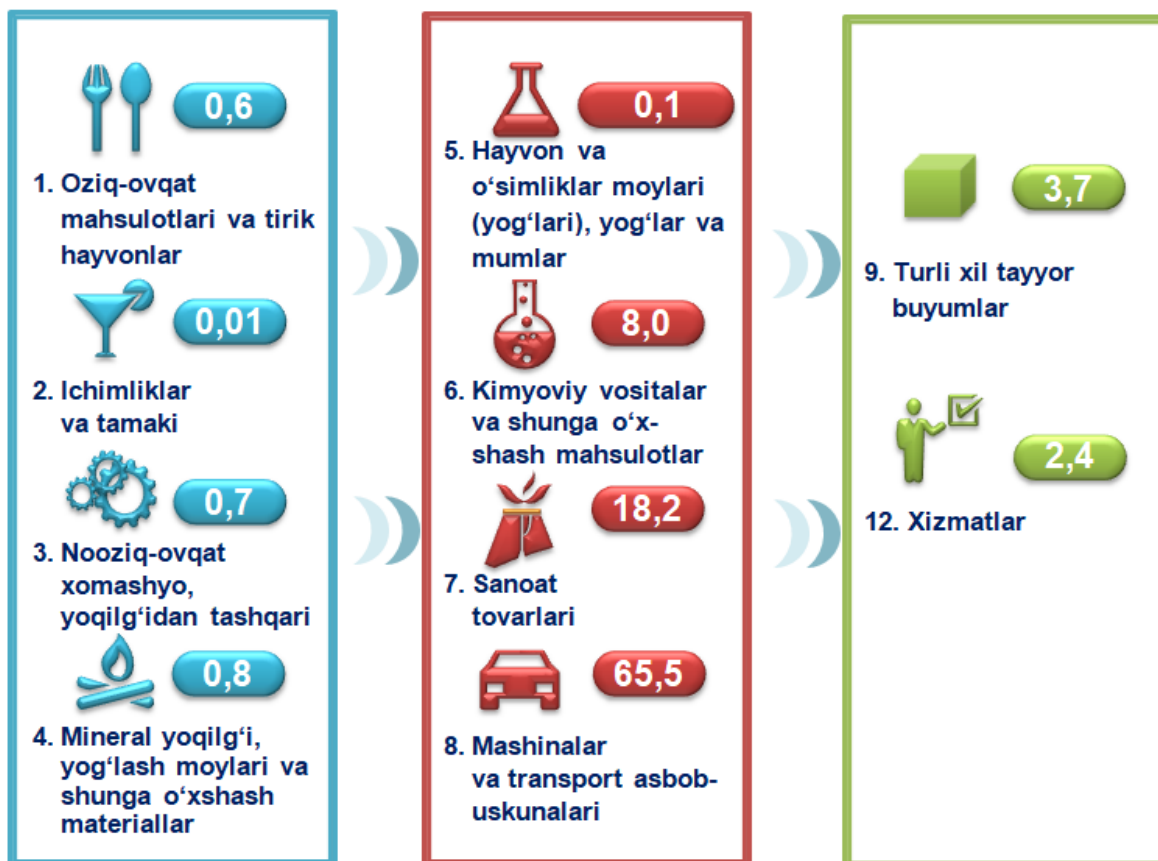
Andijon viloyatining importi

(2023-yil yanvar-sentabr)

2023-yilning yanvar-sentabr oylarida import hajmi 2 746,8 mln. AQSH dollarini va 2022-yilning mos davriga nisbatan 18,9 % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (65,5 %), sanoat tovarlari (18,2 %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (8,0 %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST bo'yicha import tarkibi

(2023-yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023-yilning yanvar-sentabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 515,8 mln. AQSH dollariga ko'paydi va 2 681,4 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 65,4 mln. AQSH dollariga yetdi.

Andijon viloyati XSST bo'yicha import tarkibi
(yanvar-sentabr, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nis- batan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami import	2 310,0	2 746,8	149,6	118,9	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	11,7	15,7	77,9	134,0	0,5	0,6
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,3	33,8 m.	194,8	0,01	0,01
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	16,5	18,2	111,2	109,9	0,7	0,7
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	10,3	23,4	130,4	2,3 m.	0,4	0,9
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,2	2,6	20,4	11,7 m.	-	0,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	152,5	219,9	172,8	144,2	6,6	8,0
Sanoat tovarlari	518,3	499,7	194,4	96,4	22,4	18,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	1352,6	1798,4	134,5	133,0	58,6	65,5
Turli xil tayyor buyumlar	81,7	103,2	129,9	126,3	3,5	3,8
Xizmatlar	165,9	65,4	2,0 m.	39,4	7,2	2,4

XSST bo'limi bo'yicha ayrim mahsulotlar importi tarkibi
(2023-yil yanvar-sentabr)

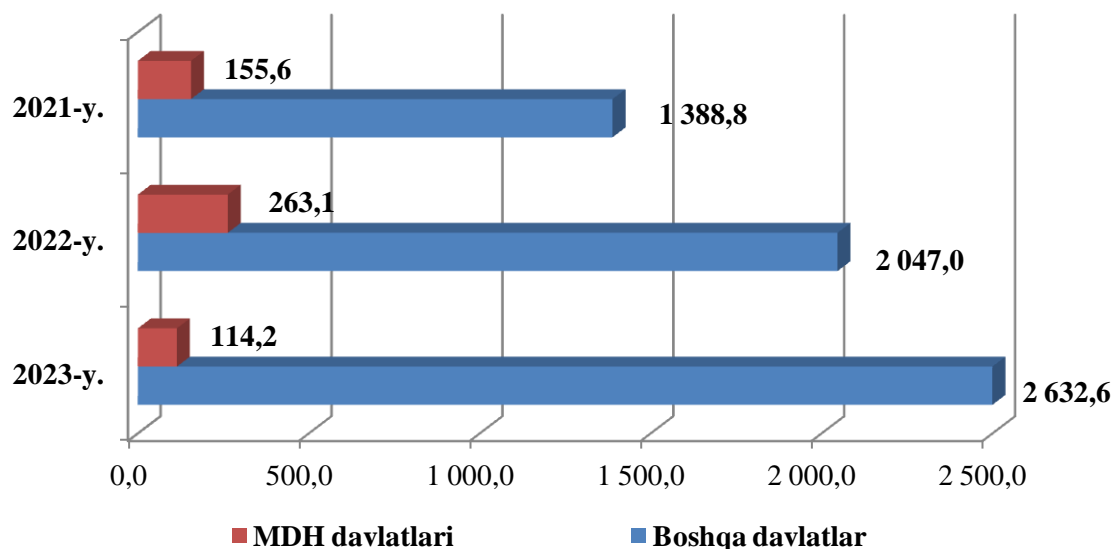
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022-yil yanvar-sentabrga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	4 812,9	2,6 m.
Tirik hayvonlar, 03 bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	3 307,1	77,1
Sabzavotlar va mevalar	2 397,6	160,0
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	1 840,7	2,2 m.
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	253,8	194,8
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	5 924,1	111,2
Probka va yog'och-taxtalar	5 908,2	103,6
Tabiiy kauchuk (sun'iy va regeneratsiya qilingan rezina ham)	4 041,8	144,3
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	1 452,1	98,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Ko'mir, koks va briketlar	14 041,5	2,2 m.
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	8 390,4	2,2 m.
Tabiiy yoki sun'iy gaz	1 017,0	70,5 m.
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	2 485,2	11,1 m.
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan mumlar	140,0	455,9 m
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	70 577,2	148,6
Birlamchi shakldagi plastmassalar	45 603,1	123,8
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	42 958,2	156,4
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	22 935,1	140,8

davomi

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022-yil yanvar-sentabga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
Cho'yan va po'lat	162 309,6	72,4
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	127 691,4	133,3
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	117 166,0	96,7
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	54 011,8	121,8
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Avtomobillar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	1 138 471,1	113,2
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	197 628,7	142,9
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	172 660,6	188,2
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblari, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'lmagan qismlari ham)	124 452,1	2,2 m.
Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari, boshqa joyda tasniflanmagan	50 363,9	143,8
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	29 461,2	94,9
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	14 650,1	138,4
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunolari uchun armatura va mahkamlash moslamalari, boshqa joyda tasniflanmagan	5 576,5	2,5 m.

2023-yil yanvar-sentabr natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi 4,2 % ni tashkil etib, 2022-yilning mos davriga nisbatan 56,6 % ga kamaydi.

MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar importi hajmlari dinamikasi
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

2023-yil yanvar-sentabr oylarida Andijon viloyati 63 ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Koreya Respublikasi, XXR, Braziliya, Meksika, AQSh, Rossiya Federatsiyasi va Turkiya) jami importning 90,3 qismini tashkil etdi.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(2023-yil yanvar-sentabr, % da)

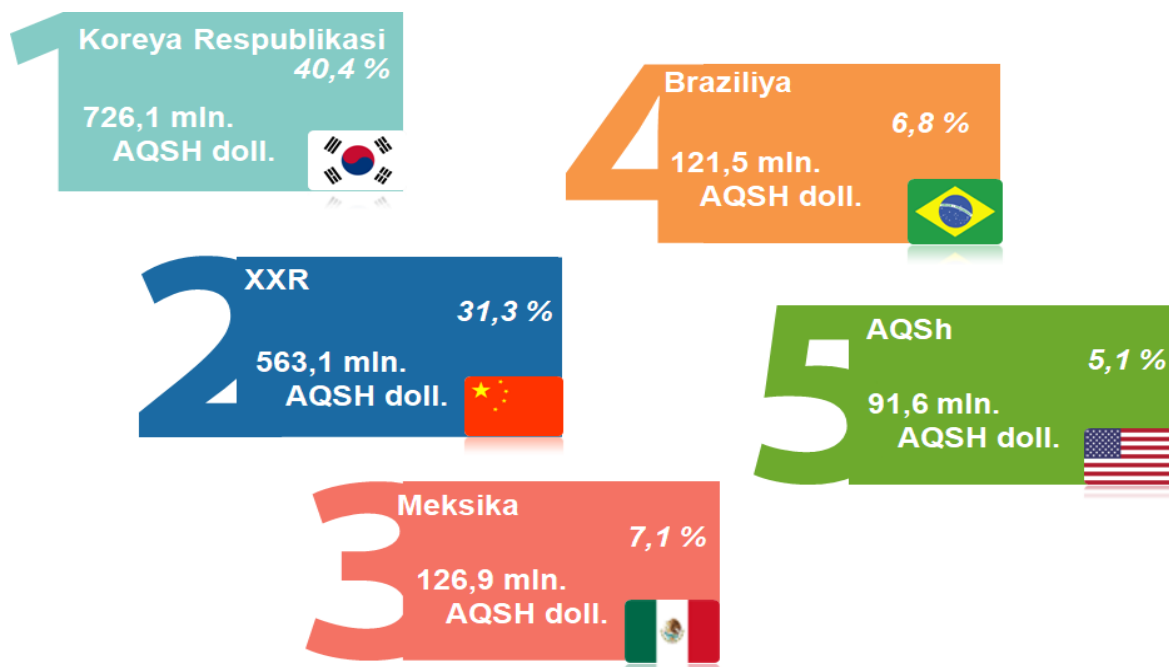
Mashinalar va transport asbob-uskunolari importi

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2023-yil yanvar-sentabr oylarida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunolari hajmi 1 798,4 mln. AQSH dollarini tashkil etib, 2022-yilning shu davriga nisbatan 33,0 % ga ko'paydi va importning umumiy hajmidagi ulushi 65,5 % ga yetdi.

Mashina va asbob-uskunalar import qilingan asosiy hamkor davlatlar

(2023-yil yanvar-sentabr)

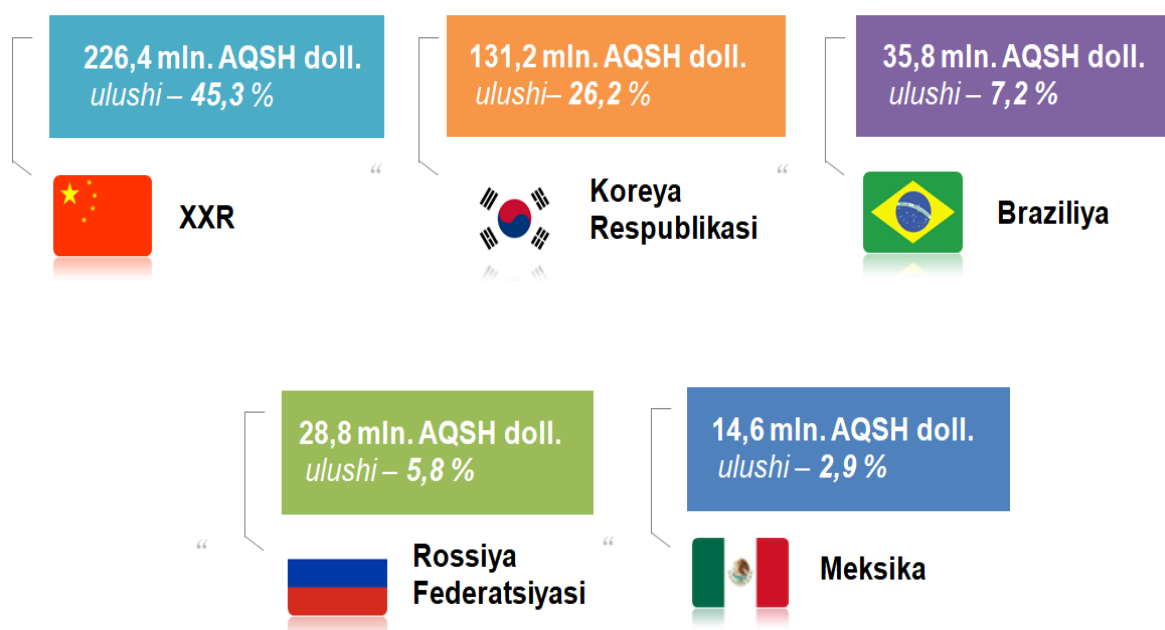
2023-yil yanvar-sentabr oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan 445,8 mln. AQSH dollariga ko'paydi. Ushbu tovarlarni Andijon viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi Koreya Respublikasi – 726,1 mln. AQSH dollari (40,4 %), XXR- 563,1 mln. AQSH dollari (31,3 %) va Meksika – 126,9 mln. AQSH dollari (7,1 %) kabi davlatlarga to'g'ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2023-yil yanvar-sentabr oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi 499,7 mln. AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 1,0 % ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi 18,2 % ga yetdi.

Sanoat mahsulotlari import qilingan asosiy hamkor davlatlar

(2023-yil yanvar-sentabr)

Sanoat mahsulotlari importi asosan cho‘yan yoki legirlanmagan po‘lat (162,3 mln. AQSH dollari), rezina buyumlari (127,7 mln. AQSH dollari), metallardan tayyorlangan buyumlar (117,2 mln. AQSH dollari), to‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar (34,0 mln. AQSH dollari) va boshqalardan tashkil topgan.

STATISTIK KO'RSATKICHLARGA IZOHLAR

Tovar - har qanday ko'chma mulk, shu jumldan valyuta va valyuta qimmatliklari, elektr, issiqlik va boshqa energiya turlari, transport vositalari (yo'lovchilar va tovarlar tashish uchun ishlatiladigan transport vositalari, shu jumldan konteynerlar va boshqa transport uskunalari bundan mustasno), intellektual mulk obyektlari.

Tovarlar eksporti - agar qonunchilikda boshqa tartib ko'zda tutilmagan bo'lsa, tovarlarni O'zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib kirish majburiyatisiz olib chiqish.

Tashqi savdo aylanmasi - mamlakatning muayyan davrdagi eksport va import qiymatlari summasi.

Tovarlar kelib chiqqan mamlakat - tovar to'liq ishlab chiqarilgan yoki yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat (tovar yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat "Bojxona tarifi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonunining 26-moddasiga asosan aniqlanadi).

Tovarlarning belgilangan manzili - yuklab jo'natish paytida tovar yetkazib berilishi belgilangan mamlakat sifatida ma'lum bo'lgan mamlakat.

Tovarlarning statistik qiymati - shartnoma valyutasidan qat'i nazar yagona bazisga keltirilgan shartnoma bo'yicha tovarlar qiymati.

Xizmatlar (ishlar) eksporti - O'zbekiston Respublikasining rezidentlari tomonidan norezidentlarga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

Xizmatlar (ishlar) importi - norezidentlar tomonidan O'zbekiston Respublikasi rezidentlariga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).